

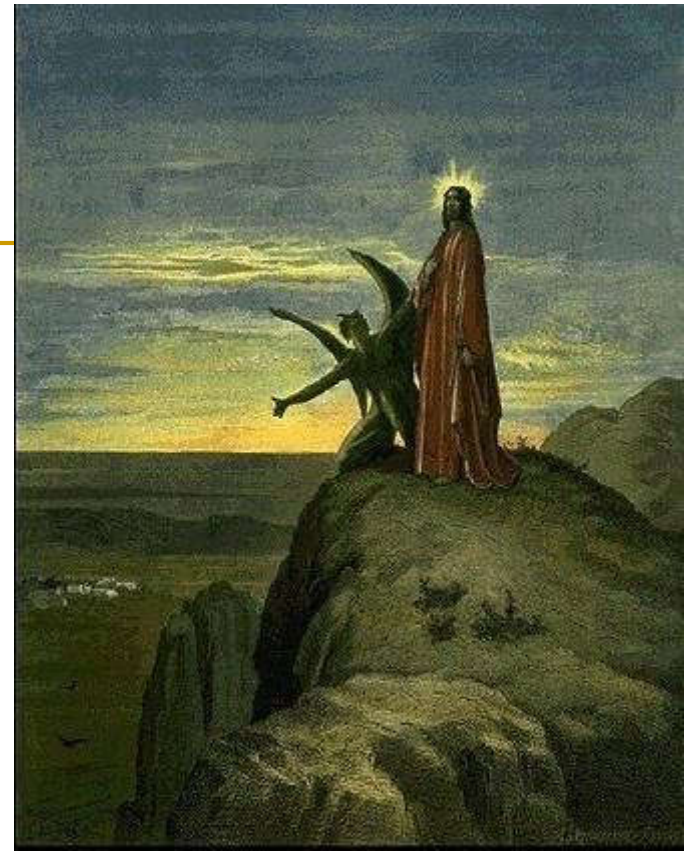
Biblijska teologija 1
amdg.eu/fer-bt1
bibteo@fer.hr

Kristova kušnja u pustinji

Mk 1,12s

Mt 4,1–11; Lk 4,1–13

Podignite, vrata (Ps 24)

D A Hm A G A D

Po-dig-ni-te vra-ta nad-vrat-ni-ke svo-je do-la-zi slav - ni kralj!

Temeljni Markov izvještaj

- Mjesto (Mk 1,12)?
- Pustinja
- = Narod Božji na putu
- Vrijeme u Mk 1,13?
- 40 dana
 - Mojsije (Izl 24,18; 34,28)
 - Ilija (1 Kr 19,8)
- *Dj 1,3?*
- Isus nakon uskrsnuća
 - Zbivanje (Mk 1,13)?
- Isus u napasti
- 40 dana (usp. Lk 4,2)
- Kontekst – *prije* u Mk 1,10s?
- Objava Duha (10) i Oca (11)
- *Poslije* (v14)?
- Isus propovijeda (14)
 - Likovi (v13)?
- Isus, Sotona, zvijeri, anđeli
 - Vodstvo (Mk 1,12)?
- Duh
- “izbacuje”
- vodi (Lk 4,1)
- na kušnju (Mt 4,1)

Dijelovi i dinamika u Mt 4

- Uvod (Mt 4,1s):
- 40 dana *posta* (v2 = Lk 4,1s)
- razgovori Mt 4,3–10 – *kada?*
 - poslije 40 dana?
- 1. dijalog (3s) – *kušnja?*
- kamen – kruh (v3)
- Zapovijed Kristu (v3):
- “reci!” (v3)
- 2. dijalog (v5–7) – *gdje?*
- Vrh hrama – *kušnja?*
- Baci se! (v6) – *preuzeta metoda?*
- Svetogrдна: “pisano je” Ps 91,11s (v6)
- O čemu govori Ps 91,12?
- “Nogom o kamen”
 - Skok s hrama?
- samoubilački
- 3. dijalog (v8–10) – *gdje?*
- Visoka gora – *kušnja?*
- Vlast – kraljevstvo *Božje* (4,17); slava *Očeva* (16,27)
 - Laž u 4,8?
- Sve s jedne točke
 - Kraj u v11?
- Anđeli (usp. Mk)

Fra Angelico,
Kristova kušnja,
poslije 1450

Isus i Biblija

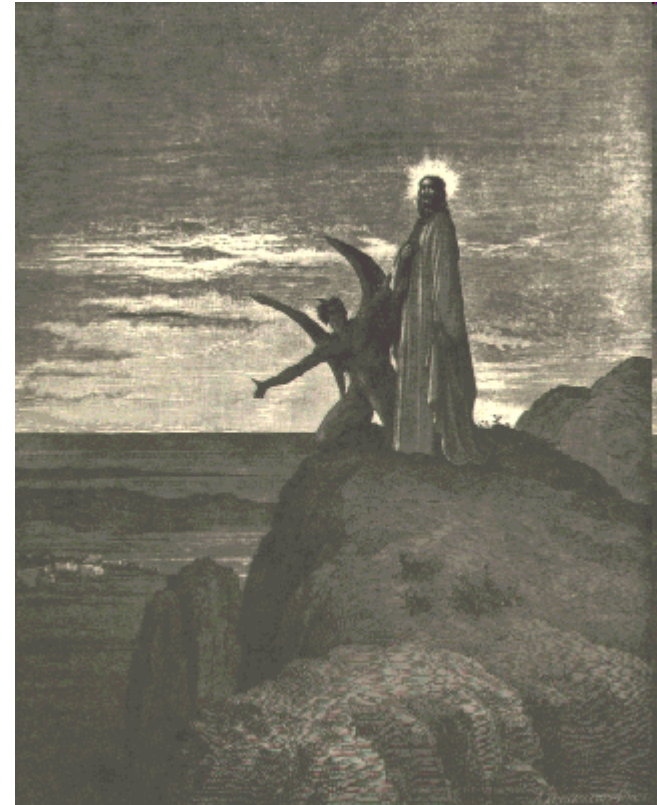
- ❑ Snaga Božje riječi za pojedine kušnje?
- Dostatna, napasnik prelazi na novu
 - ❑ Odakle odgovori? γέγραπται
 - ❑ “Pisano je” (Mt 4,4.7.10)
- ne samo o kruhu (**Pnz 8,3b**)
 - ❑ → Od čega čovjek živi!
- ne iskušavajte Boga svoga (**Pnz 6,16a LXX jd.**)
- Njemu iskazuj štovanje
 - Bogu se klanjaj!
 - (“boj se, služi” **Pnz 6,13a**
 - NZ: + μόνος)

Ivan Nikolajevič Kramskoj, Krist u pustinji, 1873.

Sinoptička usporedba

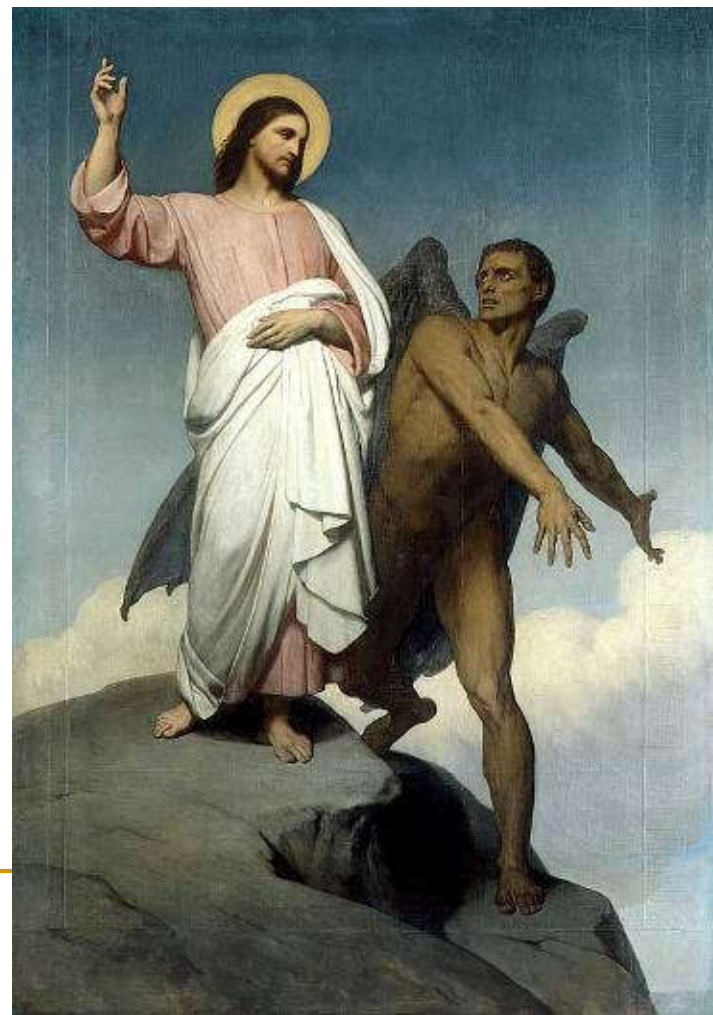
- Mk “divlje zvijeri”, *samo* 40 dana
- Lk 4,1–13 – novi elementi?
- Slijed kušnji (Lk 4,**3.5.9**):
 - 1. λίθος – ἄρτος (kamen – kruh v3),
 - 2. βασιλείαι (kraljevstva v5),
 - 3. ἱερός (hram v9)
- Sotonska tvrdnja u Lk **4,6**:
 - Meni je dana vlast (Lk 4,6)
 - Usp. “ja ću ti dati” (Mt 4,9)
- Kristov odgovor u **4,12** na zlorababu Pisma (Lk 4,10s)
- “rečeno je” – živa predaja (Lk 4,12) →
- Sotona odlazi (**4,13**) – *zauvijek?*
- Do nove prilike

Gustav Dore, Isusova kušnja, 1865.

Četvrta kušnja i velika pobjeda

- “Ako si Sin Božji...” Mt 4,3.6 (Lk 4,3.9) → **Mk 1,11**
- “Ti si Sin moj, Ljubljeni...” (Mk 1,11, Lk 3,22)
 - “Ovo je Sin moj” (Mt 3,17)
 - *Tko ponavlja kušnju u Mt 27,39s?*
- Prolaznici (27,39):
“Ako si Sin Božji...” (40)
 - *Konačna pobjeda u Mt 4,10 – čime?*
- Ime – vlastita riječ, raskrinkan
 - Usp. Post 3, Job 1s → NZ
 - Zmija → שָׂטָן *śāṭān* = Protivnik
 - Čovjek: “dati ime” (Post 2,19s)
- zapovijed (Mt 4,10): “Odlazi!”

Dođi, Božiću

II. Božićne litanije

E Fism A H Cism H E

Do - đī, Bo - ži - ću, do - đī! Do - đī, I - su - se naš!

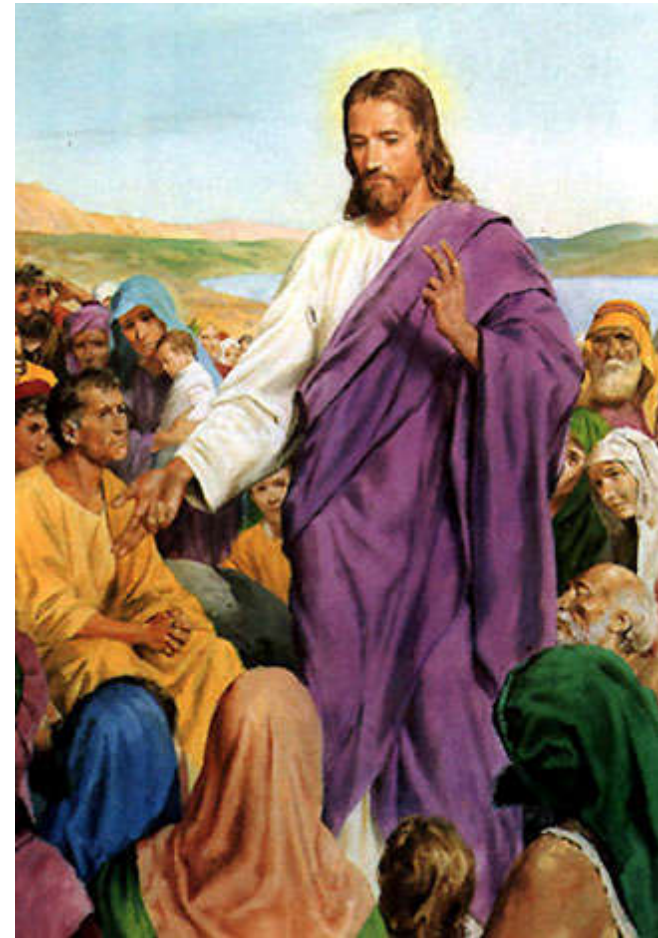
Evandeoski talenti

Mt 25,14–30

Isusova pouka

- Početak: “kao” (Mt 25,14)
 - Što? usp. **25,1**
- βασιλεία τῶν οὐρανῶν
kraljevstvo nebesko (25,1)
 - Granice teksta: δοῦλος (v**14.30**)
- “sluga” (v**14.30**)
 - Kako gospodar dijeli (v15)?
- prema silama (δύναμις v15)

Dijalozi

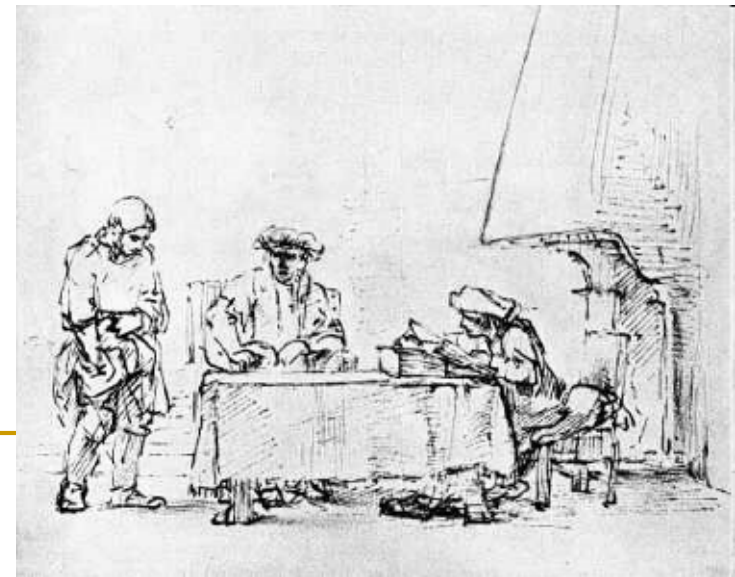
- Tko je u dijalogu?
- Mt **25,20s**:
- Gospodar i prvi sluga
- **v22s**:
- Gospodar i drugi sluga
- **v24-27**:
- Gospodar i treći sluga
- **v28-30**:
- Gospodar i sluge (2. mn.)

Matthäus Merian stariji, Parabola o talentima, 1625.-30.

Ispit dobrote i vjernosti

- Tko prvi polaže račun (v20)?
- Prvi sluga (v20)
 - 1. i 2. odgovor (v20.22):
- “predao si mi... stekao sam...”
 - 3. odgovor (v25) :
- “Evo ti *tvoje*”,
 - Što je zakopao (v18.25)?
 - “gospodarov novac”; “tvoj talent”
 - 1. i 2. ocjena (v21.23)?
- ἀγαθός, πιστός (dobar, vjeran)
 - 1. i 2. rezultat (v21.23)
- Malo → mnogo
- 3. ocjena (v26.30):
 - zao, lijen (v26)
 - beskoristan (v30)
 - Misao i emocija u v24s?
- Gospodar, sjetva, žetva (v24)
- φόβος strah (v25)

Odgovornost

- 1 **τάλαντον**
 - 60 kg srebra, ili 13x više (usp. Izl 38,25s)
- 6000 drahmi
- Gospodar im *predaje* – παραδίδομι (Mt 25,14.20.22)
- Vрати mi moje?
 - Koliko ima 1. sluga (v28)?
- 11 talenata
 - Koja kvaliteta 4x (v21.23)?
- *Vjernost* = ključ uspjeha
 - Rezultat – osobno (v21.23)
- *χάρα* – radost, užitek

Rasipni sin

**Dobri otac izlazi
ususret sinovima
(Lk 15,11-32)**

Tekst

- Početak: “i reče” (Lk 15,11a)
- kome (Lk 15,1s)?
 - τελῶναι, ἁμαρτολοί (15,1)
 - φαρισαῖοι, γραμματεῖς (v2)
 - Što? – παραβολή (v3)
- Kraj: kome govori u 16,1?
- učenicima (16,1)
- Tema? εὐφραίνω (v23.24.29.32)
 - “Veseliti se”
- Grijeħ (v19.21 ⇔ v24.32)
 - Sin: ἁμαρτάνω (v19.21)
 - Otac: νεκρός, ἀπόλλυμι
“mrtav”, “propasti” (v24.32)

- Podjela:
 - 15,11 uvod: otac i sinovi
 - 15,12-24 (13 redaka):
 - Otac i mlađi sin
 - 15,25-32 (8 redaka):
 - Otac i stariji sin

Otac i mlađi sin

- ❑ Inicijativa *mlađega* (Lk 15,12)
- Otac pravedno dijeli: *dio koji pripada*
- ne priječi odlazak (13)
 - ❑ *daleka* zemlja (13)
- vidi ga dok je bio *daleko* (20)
- sućut (20) – Samaritanac (10,33);
Isus nad udovicom (7,13)
 - ❑ Očeva inicijativa (20.22):
- trči, grli, ljubi (20)
- obuća (22)
 - ❑ ⇔ “primi me kao najamnika” (19)

Otac i stariji sin

- ❑ Tko dobiva u v12?
- “im (njima)” – podjela obojici (v12)
- *izići* (v28) – otac opet izlazi
 - ❑ Prvi govori: “nagovarati” (v28) παρακαλέω *obodriti*
- Sluša sina (v29s):
 - ❑ Želio se provešeliti s prijateljima
 - ❑ “ovaj sin tvoj” (v30)
- Daje odgovor (31s)
 - ❑ τέκνον: “sinko” (31) ⇔ “služim ti” (29)
 - ❑ “Sve je tvoje” (v31) ⇔ dio imanja (v12)
 - “I najamnici obiluju” (v17)
 - ❑ “Tvoj brat” (v32) ⇔ v30
- veselje i radost (v32) ⇔ bijes (v28)

